

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

XIII w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

TOMICIE

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna
województwo dolnośląskie

powiat ząbkowicki

gmina Ciepłowody

6. Współrzędne geograficzne

50° 39' 23.62" N 16° 50' 29.135" E

7. Użytkowanie obecne

rolnictwo, mieszkalne

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa:

Wzmiankowana w źródłach m.in. jako: Thomicz (1359 r.), Tonnicz (1413 r.), Tomniz (1785 r.), Thomniz (1830 r.). Od 1947 Tomice.

Historia:

Pierwsza wzmianka o Tomicach pochodzi z XIV w. W okresie średniowiecza należała ona do rodziny Secklów. Już w XVIII w. istniał w tutejszym majątku pałac, który na początku XX w. został przebudowany. W późniejszym okresie wieś wielokrotnie zmieniła właścicieli. W 1840 r. w Tomicach należących ówczesnie do hrabiego von Pfeil znajdowało się 21 domów, folwark, i młyn wodny. Ostatnim właścicielem pałacu przed 1945 r. było małżeństwo Maria Anna oraz Otto von Koeckritz, którzy są odpowiedzialni za jego przebudowę w 1 dekadzie XX w. Po 1945 r. w pałacu istniały mieszkania, prawdopodobnie dla pracowników pobliskiego gospodarstwa rolnego w dawnym folwarku. Obecnie zespół pałacowo-parkowy wraz z folwarkiem znajduje się w rękach prywatnych.

Charakterystyka zabudku:

Tomice to niewielka wieś o nieokreślonym układzie przestrzennym. Przez wieś przebiega droga w kierunku Szklar oraz Koźmic. Najważniejszym elementem historycznego układu ruralistycznego wsi jest zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem, który obecny kształt otrzymał w XIX i XX w. Jest on uzupełniony przez kilkanaście budynków mieszkalnych i gospodarczy usytuowanych szczytowo i kalenicowo względem drogi. Jest to głównie mieszkalno-gospodarcza zabudowa z przełomu XIX i XX w. najczęściej murowane budynki kryte dachem dwuspadowym o poszyciu z dachówki ceramicznej. Z uwagi na średniowieczną metrykę wsi domniemywa się obecności relikwów archeologicznych w warstwie podziemnej w formie nawarstwień kulturowych, wytworów kulturowych bądź ich śladów albo zabrytek ruchomych, będących tym wytworami.

Zagrożenia i postulaty konserwatorskie:

Istotnym zagrożeniem jest niekontrolowane zastępowanie historycznej zabudowy współczesnymi obiektami, które swoją bryłą, wyznacznymi materiałami lub stylistyką, kontrastować z tradycyjną zabudową historycznej. Należy objąć indywidualną ochroną konserwatorską najbardziej wartościowe elementy zabudowy, a nową zabudowę kształtować jako nawiązującą do tradycyjnej zabudowy z regionu Przedgórze Sudeckiego. Szczególną ochroną należy objąć zespół pałacowo-parkowy, którego wartość w dużej mierze zależy od zachowania jego integralności oraz kompozycji przestrzennej.

Bibliografia:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
  - Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1845.
  - Zimmermann F.A., *Beiträge zur Beschreibung von Schlesien*, Brieg 1789.
  - *Słownik geografii turystycznej Sudetów, Wzgórze Niemczańsko-Strzelińskie*, Marek Staffa red., Wrocław 1993.
- Kartografia:**
- *Messitschblatt*, 1: 25 000, 5367 Lauenbrunn, 1937.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wy pełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)
Jędrzej Musiał, wrzesień 2022 r.